

Warszawa, dnia 2018-05-23

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**
Sekretarz Stanu
Zbigniew Babalski

Znak sprawy: ŻW.zz.870.100.2018

Pan
Stanisław Myśliwiec
Prezes Lubuskiej Izby Rolniczej

Lubuska Izba Rolnicza
ul. Piłsudskiego 10
Lubuski Górze
L.D. 235
Dnia 2018-05-23
Podpis.....

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 kwietnia br. znak LIR-160/2018/AJ Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi uprzejmie informuję, co następuje.

Należy zauważyć, że oprócz Polski, od kilku lat zmagającej się z afrykańskim pomorem świń (ASF), choroba powoli ale systematycznie szerzy się, w kierunku zachodnim. Oprócz naszego kraju dotarła ona także do Łotwy, Estonii, Litwy, Białorusi, Ukrainy, Rumunii, Czech i Węgier. Doniesienia o nowych ogniskach i przypadkach choroby z państw dotkniętych ASF, świadczą o realnym zagrożeniu dla całej Unii Europejskiej.

Wobec zaistniałej sytuacji powołany został Międzyresortowy Zespół ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń, pod przewodnictwem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W trakcie posiedzeń ww. Zespołu, na bieżąco są analizowane i dyskutowane kwestie podejmowanych działania oraz wypracowywane są propozycje stosownych, wielokierunkowych rozwiązań, w tym rozwiązań legislacyjnych, których celem jest przede wszystkim zatrzymanie rozprzestrzeniania się wirusa ASF oraz jego zwalczanie, jak również ograniczenie negatywnych skutków ekonomiczno – społecznych, związanych z wystąpieniem tej choroby.

Zespół rekomendował m.in. zamknięcie poszczególnych przepustów dla zwierzyny dzikiej wzdłuż autostrad i dróg ekspresowych, przebiegających przez tereny gdzie występuje choroba lub bezpośrednio zagrożone jej wystąpieniem. Zadanie to zostało powierzone Ministerstwu Infrastruktury oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Równocześnie Zespół rekomendował Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji, poprzez podległą sobie policję wspieranie działań lekarzy weterynarii podczas kontroli targowisk, bazarów lub innych miejsc handlu trzodą chlewną lub mięsem pochodzącym od takich zwierząt. Wzmoczone kontrole targowisk (stoisk i kiosków) oraz zakładów żywienia zbiorowego, są również wykonywane przez Państwową Inspekcję

Sanitarną. Kontrole są prowadzone w celu wykrywania nielegalnej sprzedaży mięsa wieprzowego i produktów pochodzenia wieprzowego, a także mięsa z dzika i produktów z niego otrzymanych. Również Inspekcja Transportu Drogowego prowadzi kontrole podmiotów wykonujących transport drogowy żywych zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem pojazdów transportujących świnie.

Należy podkreślić, że w Polsce podejmowane są wielokierunkowe i skoordynowane działania, prowadzone przez wiele różnych służb, mające na celu zatrzymanie rozprzestrzeniania się wirusa ASF.

Na terenie całego kraju w sposób ciągły realizowana jest redukcja populacji dzików, w ramach planowej gospodarki łowieckiej, za którą odpowiada Minister Środowiska.

Międzyresortowy Zespół rekomendował Ministrowi Środowiska redukcję zagęszczenia dzika do poziomu 0,1 os./km² oraz zmodyfikowania w tym zakresie wieloletnich łowieckich planów hodowlanych.

Dodatkowo na obszarach, na których występuje ASF lub które są bezpośrednio zagrożone jego wystąpieniem, na podstawie aktów prawa miejscowego tj. rozporządzeń powiatowego lekarza weterynarii lub rozporządzeń wojewody, wykonywany jest odstrzał sanitarny dzików. Jednocześnie dokonano szeregu zmian w obowiązujących przepisach, w celu usprawnienia realizacji odstrzału sanitarnego dzików, będących istotnym wektorem w przenoszeniu choroby.

Prowadzone są również intensywne akcje poszukiwania i bezpiecznej likwidacji zwłok padłych dzików na terenach występowania ASF i terenach bezpośrednio zagrożonych wystąpieniem choroby. W akcjach poszukiwawczych oprócz pracowników Inspekcji Weterynaryjnej uczestniczy Służba Leśna, członkowie Polskiego Związku Łowieckiego, Straż Pożarna, Wojsko oraz Policja.

Ponadto zintensyfikowano i bezwzględnie egzekwuje się wykonywanie kontroli granicznej na północnym i wschodnim odcinku granicy państwowej, pod kątem wyeliminowania nielegalnego wwozu żywności, w szczególności mięsa wieprzowego, dziczyzny i ich przetworów (także w ilościach na użytek indywidualny).

Na bieżąco są weryfikowane i nowelizowane przepisy krajowe. Uchwalone zostały tzw. specustawy i wydanych zostało szereg rozporządzeń wykonawczych, w tym w dniu 13 lutego 2018 r. w Dzienniku Ustaw ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 lutego 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 360).

Wprowadzona nowelizacja rozporządzenia była konieczna ze względu na zagrożenie dalszego szerzenia się choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wystąpienie choroby na danym terenie powoduje restrykcje i wiąże się z koniecznością likwidacji zakażonych stad, co z kolei pociąga za sobą skutki ekonomiczne i społeczne. Dlatego konieczne jest zabezpieczenie gospodarstw przed ewentualnym przeniesieniem wirusa ASF. Wprowadzane przepisy mają za zadanie podnieść poziom zabezpieczenia gospodarstw, a tym samym zmniejszyć ryzyko wystąpienia tej choroby.

Rozporządzenie wprowadza dla posiadaczy świń w całym kraju m.in. następujące obowiązki:

- prowadzenia rejestru środków transportu do przewozu świń wjeżdżających na teren gospodarstwa oraz rejestru wejść osób do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnię,
- zabezpieczenia budynku, w którym są utrzymywane świnię, przed dostępem zwierząt wolno żyjących oraz domowych,
- utrzymywania świń w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, w których są utrzymywane tylko świnię, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne,
- wykonywania czynności związanych z obsługą świń wyłącznie przez osoby, które wykonują te czynności tylko w danym gospodarstwie,
- stosowania przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń, przed rozpoczęciem tych czynności, środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się afrykańskiego pomoru świń, w tym mycie i odkażanie rąk oraz oczyszczanie i odkażanie obuwia,
- bieżącego oczyszczania i odkażania narzędzi oraz sprzętu wykorzystywanych do obsługi świń,
- używania przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przeznaczonego wyłącznie do wykonywania tych czynności,
- wyłożenia mat dezynfekcyjnych przed wejściami do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnię, i wyjściami z tych pomieszczeń, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym utrzymanie skuteczności działania środka dezynfekcyjnego,
- sporządzenia przez posiadaczy świń spisu posiadanych świń oraz bieżącego aktualizowania tego spisu,
- zabezpieczenia wybiegu dla świń podwójnym ogrodzeniem o wysokości wynoszącej co najmniej 1,5 m, związanym na stałe z podłożem – w przypadku utrzymywania świń w gospodarstwie w systemie otwartym;
- karmienia świń paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt wolno żyjących.

Dostosowanie gospodarstwa utrzymującego świnię do ww. wymagań jest kontrolowane przez organy Inspekcji Weterynaryjnej. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie wymagań weterynaryjnych powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję administracyjną nakazującą usunięcie uchybień lub nakazuje ubój lub zabicie świń i zakazuje ich utrzymywania w gospodarstwie.

Producenci świń, którzy otrzymają decyzję powiatowego lekarza weterynarii o zakazie utrzymywania świń w związku z brakiem spełniania wymagań weterynaryjnych będą mogli ubiegać się o pomoc finansową w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w związku z utraconymi dochodami z tytułu prowadzenia produkcji świń.

Aktualnie prowadzone są prace nad legislacyjne nad projektem rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w którym proponuje się uruchomienie pomocy dla producentów świń prowadzących w 2017 r. produkcję świń, którzy na podstawie decyzji powiatowego lekarza weterynarii będą obowiązani zaprzestać dalszej produkcji wskutek nie zachowania warunków bioasekuracji ustanowionych na podstawie odrębnych przepisów.

Wysokość rekompensaty będzie obliczana jako iloczyn średniej rocznej liczby świń utrzymywanych w 2017 r., jednak nie więcej niż 50 sztuk dla jednego producenta świń, kwoty 0,36 zł oraz liczby dni obowiązywania w danym roku kalendarzowym zakazu utrzymywania świń,

Ta forma pomocy, stosownie do obowiązujących przepisów unijnych będzie mogła być udzielana od dnia ogłoszenia pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o jej zgodności pomocy ze wspólnym rynkiem.

W powyższym projekcie rozporządzenia przewiduje się również udzielanie pomocy w formie refundacji w 2018 r. 75% i w kolejnych 50 % kosztów zakupu mat dezynfekcyjnych, sprzętu niezbędnego do wykonania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz niezbędnych produktów lub środków do przeprowadzenia tych zabiegów, odzieży ochronnej i obuwia ochronnego oraz wydatków poniesionych na zabezpieczenie budynków, w których są utrzymywane świnię, przed dostępem zwierząt domowych wszystkim producentom świń.

Odnosząc się do pomocy dla producentów świń ponoszących straty ekonomiczne z uwagi na ASF, należy podkreślić, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wielokrotnie występowało do Komisji Europejskiej o wsparcie dla producentów świń dotkniętych skutkami ekonomicznymi afrykańskiego pomoru świń.

Aktualnie realizowane jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2017 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem środka nadzwyczajnego polegającego na udzieleniu pomocy posiadaczom świń utrzymującym nie więcej niż 50 świń, które wdrożyło rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/1536 z dnia 11 września 2017 r. w sprawie środka nadzwyczajnego w formie pomocy gospodarstwom utrzymującym nie więcej niż 50 świń i znajdującym się na określonych obszarach Polski w przypadku wstrzymania produkcji wieprzowiny z powodu nowych wymagań związanych z afrykańskim pomorem świń.

Pomoc przeznaczona jest dla producentów, którzy:

- otrzymali decyzję administracyjną powiatowego lekarza weterynarii nakazującą zabicie lub ubój świń oraz zakazującą utrzymywania świń w gospodarstwie;
- utrzymywali w okresie od dnia 1 lipca 2016 r. do dnia 30 czerwca 2017 r. średnio nie więcej niż 50 świń i których gospodarstwa były położone na obszarze części I, II lub III załącznika do decyzji Komisji 2014/709/UE zmienionej decyzją wykonawczą 2017/1481/UE.

Stawki pomocy wynoszą 190 zł w przypadku prosiąt i 300 zł w przypadku innych świń. Maksymalna liczba świń, która może zostać objęta pomocą, wynosi 10 000 prosiąt oraz 171 654 innych świń.

Wnioski o udzielenie pomocy z tytułu zaprzestania produkcji producenci świń mogą składać od dnia 15 grudnia 2017 r. w Biurach Powiatowych ARiMR.

Ponadto, w pismach z dnia 14 lutego 2018 r. oraz z dnia 20 marca 2018 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się do Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich z wnioskami o objęcie pomocą z tytułu czasowego zaprzestania chowu świń w związku z niespełnianiem przepisów weterynaryjnych w zakresie bioasekuracji gospodarstw na terenie całej Polski.

Jednocześnie w ramach „*Inwestycji zapobiegających zniszczeniu potencjału produkcji rolnej*” PROW 2014-2020 na operacje związane z zapobieganiem rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń wyodrębniono limit w wysokości 20 000 000 euro. W ramach tego poddziałania rolnicy mogą ubiegać się o pomoc w formie refundacji do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji. Zakres kosztów kwalifikowalnych w zakresie zapobiegania ASF dotyczy kosztów ogrodzenia chlewni i terenu obsługującego chlewnię lub utworzenie zadaszanej niecki do dezynfekcji.

Maksymalna kwota wsparcia dla beneficjenta do 100 000 zł.

Minimalny koszt operacji: 10 000 zł. Minimalna wielkość stada wynosi 300 sztuk.

W ramach tego instrumentu wsparcia odbyły się dwa nabory wniosków:

- ✓ w okresie od 28 września do 27 października 2017 r. - złożono 192 wnioski o przyznanie pomocy na kwotę 11,09 mln zł, z czego do 10 kwietnia br. zawarto 126 umów na kwotę 7,27 mln zł. Proces rozpatrywania wniosków nie został jeszcze zakończony.
- ✓ oraz od 2 do 31 stycznia 2018 r. - złożono 116 wniosków na kwotę 8,3 mln zł. Trwa proces rozpatrywania wniosków.

Szacuje się, że w ramach tego instrumentu ze wsparcia może skorzystać ok. 830 beneficjentów.

Ponadto uprzejmie informuję, że przygotowany został wniosek dotyczący zmian PROW 2014-2020, który obejmuje m.in. wsparcie inwestycyjne dla gospodarstw rolnych w związku z wystąpieniem ASF.

Proponuje się rozszerzenie wsparcia w poddziałaniu „*Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej*” PROW 2014-2020 na teren całego kraju. Ponadto proponuje się zmianę warunku dostępu do pomocy, tak aby pomoc mogła być przyznawana rolnikom prowadzącym produkcję świń na poziomie co najmniej 50 sztuk (dotychczas pomoc mogła być przyznawana jeżeli rolnik prowadził produkcję co najmniej 300 sztuk) oraz rozszerzenie zakresu kosztów kwalifikowalnych o niezbędne urządzenia i inwestycje.

Ponadto, rozważa się możliwość wprowadzenia do PROW 2014-2020 wsparcia o charakterze odtwarzającym. Na obecnym etapie powyższe propozycje nie mogą jednak być uznane za ostateczne.

Odnosząc się do kwestii kadrowych i finansowych w Inspekcji Weterynaryjnej, należy zauważyć, że dotyczą one zagadnień pozostających w kompetencji wojewodów, natomiast środki budżetowe przeznaczone na realizację zadań pozostających w gestii Głównego Lekarza Weterynarii na 2018 r. zostały zaplanowane zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz limitami ustalonymi przez Ministra Finansów. Pragnę podkreślić, że dysponentem środków budżetowych, w części odpowiadającej za wynagrodzenia dla pracowników powiatowych i wojewódzkich inspektoratów weterynarii są poszczególni wojewodowie, którzy w porozumieniu z Ministrem Finansów, jako dysponenci części 85 budżetu państwa odpowiadają za ustalanie właściwego poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie funduszu wynagrodzeń dla zespolonych służb, inspekcji i straży, w tym dla podległych finansowo powiatowych i wojewódzkich inspektoratów weterynarii. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie posiada kompetencji do ustalania wysokości środków z przeznaczeniem na wynagrodzenia dla pracowników powiatowych i wojewódzkich inspektoratów weterynarii. Decyzje w tej kwestii podejmuje właściwy wojewoda.

Niezależnie od powyższego uprzejmie informuję, że w związku z bardzo trudną sytuacją płacową w powiatowych i wojewódzkich inspektoratach weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej wystąpiłem do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o zobowiązanie wojewodów do uwzględnienia w poszczególnych częściach budżetu województw wydatków umożliwiających podwyższenie w 2019 r. wynagrodzeń dla pracowników Inspekcji Weterynaryjnej.

Odnosząc się do postulatu przygotowania programu ochrony zakładów zajmujących się ubojem świń i przetwórstwem wieprzowiny uprzejmie informuję, że Ministerstwo występowało do Komisji Europejskiej o objęcie rekompensatami strat zakładów ubojowych i przetwórczych z powodu ponoszenia przez nie większych kosztów w związku z koniecznością spełniania dodatkowych wymagań weterynaryjnych. Komisja Europejska nie przychyliła się do tego wniosku.

Podsumowując pragnę zapewnić, że mając na względzie skutki wywoływane przez ASF, zarówno ekonomiczne jak i społeczne, podejmowane są wszelkie działania mające na celu opanowanie obecnej sytuacji epizootycznej na terytorium RP i doprowadzenie do rozstrzygnięcia pojawiających się problemów. Należy podkreślić, że walka z chorobą zakaźną, wymaga zaangażowania wielu służb i ścisłej współpracy na różnych poziomach.

Z poważaniem

SEKRETARZ STANU

Zbigniew Dudański